

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

IX Астана экономикалық форумы аясындағы
**«ЖАҒАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДА ЖАҢА ИНДУСТРИЯЛАНДЫРУ -
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУІНІҢ ДРАЙВЕРІ»**
жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ

II БӨЛІМ

25 мамыр 2016 жыл

СБОРНИК ТРУДОВ

международной научной конференции молодых ученых
**«НОВАЯ ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ КАК ДРАЙВЕР ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РОСТА В КАЗАХСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**
под эгидой IX Астанинского экономического форума

ЧАСТЬ II

25 мая 2016 г.

PROCEEDINGS

of the international scientific conference of young scholars
**«NEW INDUSTRIALIZATION AS A DRIVER OF ECONOMIC
GROWTH IN KAZAKHSTAN IN TERMS OF GLOBALIZATION»**
in the framework of the IXth Astana Economic Forum

PART II

25 may 2016

Астана, Қазақстан
Astana, Kazakhstan

УДК 338.28(574)(06)
ББК 65.9(5Қаз)-551я431
Ж 28

Редакционная коллегия:

Декан Экономического факультета д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана по научной работе, к.э.н., и.о. доцента Бакирбекова А.М.
Заведующий кафедрой «Экономика» к.э.н., и.о. профессора Рахметулина Ж.Б.
Заведующий кафедрой «Финансы» д.э.н., и.о. профессора Садвокасова К.Ж.
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.
Заведующий кафедрой «Учет, аудит и анализ» к.э.н., доцент Алибекова Б.А.
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономическая теория и антимонопольное регулирование» к.э.н.,
доцент Бабланов Т.К., к.э.н., и.о. доцента Ауелбекова А.К.

Ж28 Жаһандану жағдайында жаңа индустриаландыру – Қазақстанның экономикалық өсуінің драйвері: Жас ғалымдардың халық. ғыл. конф. еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016.

Новая индустриализация как драйвер экономического роста в Казахстане в условиях глобализации: Сб. материалов межд. науч. конф. молодых ученых. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2016.

Proceedings of the international scientific conference of young scholars «**New industrialization as a driver of economic growth in Kazakhstan in condition of globalization**» Astana, L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2016.

ISBN 978-9965-31-762-0

ISBN 978-9965-31-762-0

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында жаһандану жағдайындағы жаңа индустриаландыру мен экономикалық өсудің өзекті мәселелері қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы новой индустриализации и экономического роста в условиях глобализации.

The collection of materials in the international scientific conference considers important issues of the new industrialization and economic growth in globalization.

ISBN 978-9965-31-762-0

УДК 338.28(574)(06)
ББК 65.9(5Қаз)- 551я431

ISBN 978-9965-31-762-0

- табиғи ресурстарға жасалатын салмақты азайту;
- ескіріп бара жатқан инфрақұрылымды қайта жаңғырту;
- экономиканы әртараптандыру;
- мемлекетіміздің экономикасын инновациялық индустрияландыру тұрғысында дамыту;
- қоршаған ортаның жағдайы мен халық тұрмысының сапалық деңгейін жақсарту және т.б.

Қорыта келе, «ЭКСПО-2017» халықаралық көрмесі аясында, «жасыл экономика» секторы ұлттық экономиканы дамытумен қатар, Қазақстанды инновациялық индустрияландыру тұрғысында экономиканы дамытуға септігін тигізеді және ЖҰӨ өсу қарқынын жылдамдатады. Ол кедейшілікті жою мен экологиялық ресурстарды сақтау арасындағы байланысты орнатады. Экологиялық экономика жаңа жұмыс орындарының құрылуына ықпал етеді және табиғи ресурстарды пайдалану қысқарады. Экономиканы инновациялық дамытудың арқасында, табиғи ресурстардың орнына «Жасыл Нано» технологиясы қолданылады.

Әдебиеттер:

1. Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың ЭКСПО-2017 Халықаралық көрмесін Астанада өткізу туралы шешім қабылдануына байланысты Қазақстан халқына Үндеуі, 2013 жыл.
2. «Жасыл Экономика». Баламалы көздерді пайдалану, (www.24kz).
3. Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдама туралы //№ 577 30.05.2013 жыл Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы.
4. Послание Президента Республики Казахстан - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства»
5. «Зеленая экономика» – новый вектор устойчивого развития Республики Казахстан //http://wap.bnews.kz.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІН ТАЛДАУ

Құраш Н.П., Рахметулина Ж.Б.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Астана қ., Қазақстан Республикасы
E-mail: naz-9393@list.ru

Инновациялық кәсіпкерлік – өңірдің, жалпы елдің инновациялық дамуының негізгі факторларының бірі. Жаңа идеялар мен технологияларды коммерцияландыра отырып, кәсіпкерлік бәсекеге қабілетті жаңа өнімнің шығарылуы мен ендірілуін, жаңа өндірістердің бой көтеруін, жаңашылдыққа бейімдалген экономика қалыптастырады.

Инновациялық кәсіпкерліктің нәтижесі ретінде ерекше фактор – инновацияны атап өту керек. 2006-2009 ж. Инновациялық өнімдер өндірісінің көлемі екі есеге дейін қысқару тенденциясы тіркелген (2009ж. оның көлемі -82597,4 млн. тг. құрады), бірақ 2010 жылдан бері оның мәні оң сипатқа ие, және 2013 жылға көрсеткіш мәні біршама өскен, 2013 жылы 2009 жылмен салыстырғанда 7,1 есеге артты. 1-суретте инновациялық өнім көлемінің өзгерісі және оның ЖІӨ-гі инновациялық өнімнің үлесіне қатысты тікелей байланыс бар екендігі көрінеді.

ҚР-да 2004-2013 жж. инновациялық өнім көлемінің өсу қарқынын, облыстар бойынша бөлінісін 1-кестеден көруге болады.

Сурет 1– 2004-2013жж. аралығындағы ҚР-ғы инновациялық өнімнің көлемі, %
Ескерту - [1] әдебиет негізінде авторлардың құрастыруы.

2008-2010 жж. инновациялық өнім өндіруде Павлодар облысы жетекші орынды алып отыр (ҚР инновациялық өнімінің 51,1%-ы) 2014ж. – Астана қаласы, Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстары.

Кесте 1

ҚР-да 2008-2014 жылдардағы инновациялық өнім көлемінің облыстар бөлінісі бойынша қарқыны, млн.тг.

	2008 ж.	2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.
Қазақстан Республикасы	111531,1	82597,4	142166,8	235962,7	379005,6	578263,1	580386,0
Ақмола	4 316,9	1 039,0	6959,6	9822,5	19902,1	18205,7	33 801,6
Ақтөбе	14 056,9	4 428,3	9792,3	16880,9	6542,4	8300,6	4 454,4
Алматы	334,0	419,5	521,0	5498,1	13288,0	13153,8	16 608,9
Атырау	1 598,4	55,3	126,1	1828,1	4772,2	38078,2	18 655,3
ШҚО	5 118,2	6 939,5	13854,5	33592,5	99332,1	109378,9	97778,9
Жамбыл	6 286,1	2 190,4	723,8	11251,8	19181,2	19637,4	25 250,3
БҚО	390,6	728,7	-	24804,9	4399,3	9009,5	5 996,5
Қарағанды	16 473,8	14 412,4	14897,7	14388,6	30891,5	53731,2	21 578,1
Қостанай	4 084,0	1 848,3	1966,9	12453,0	29769,7	35728,9	57 633,9
Қызылорда	30,3	66,7	-	2281,3	3645,0	6641,7	4 761,2
Мангистау	5 002,9	133,0	233,2	618,6	3609,0	1395,4	1 546,8
Павлодар	38 060,2	5 420,1	72592,6	73279,0	97620,0	83368,0	83 070,6
СҚО	3 228,6	2 751,0	2880,6	1469,5	6098,3	16028,0	16 500,4
ОҚО	1 451,4	4 422,5	4859,9	15374,0	22588,7	33177,5	45 153,5
Астана қ.	13,2	31,1	72,2	1818,6	4787,0	119923,4	125 507
Алматы қ.	11 085,6	7 711,5	12686,6	10601,4	12579,1	12504,9	22 088,6

Ескерту – [1] әдебиет негізінде авторлардың құрастыруы.

Бұл өңірлердің инновациялық өнім өндіру көлемі бойынша үлкен айырмашылық жоқ.

Кәсіпкерлік секторының инновациялық қызметі кәсіпорынның инновациялық белсенділігі арқылы бағалануы мүмкін. Бұл көрсеткіш инновациялық белсенді кәсіпорындардың жалпы зерттелетін кәсіпорындар санына қатысты анықталады. ҚР кәсіпорындарының инновациялық белсенділігін 2-кестеден анықтайық.

Кәсіпорындардың инновациялық белсенділігінің төмендеуі қаржылық дағдарыстың алғашқы толқынымен сәйкес келді (2008-2009 жж.). Яғни қазақстандық кәсіпорындардың инновациялық белсенділігінің өсім факторларының бірі еліміздің қаржы жүйесінің тұрақтылығы, қаржы ресурстарының қолжетімділігі, кәсіпорынның қаржылық ахуалының қолайлылығы.

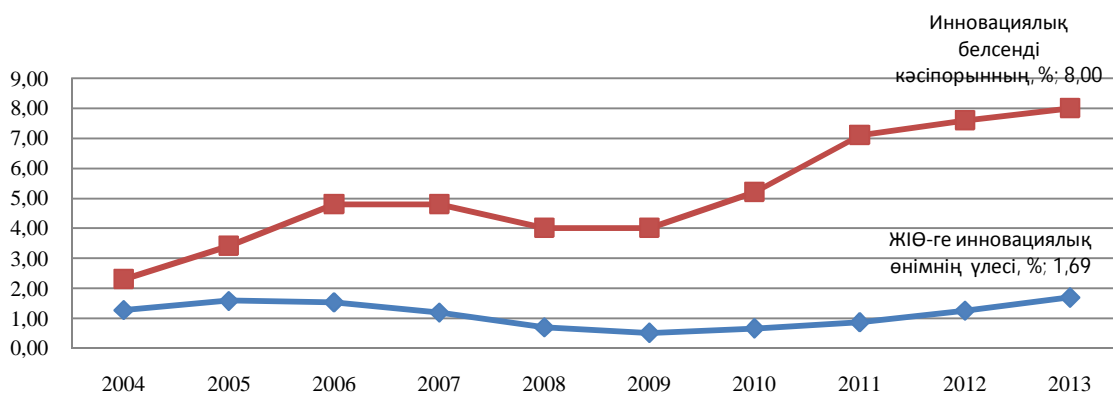
Кесте 2

Қазақстан кәсіпорындарының инновациялық белсенділігі, 2007-2014жж.

Көрсеткіштер	2007 жыл	2008ж ыл	2009ж ыл	2010 жыл	2011 Жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
Респонденттер саны	10889	11172	10096	10937	10732	21452	22070	24068
Инновациялық белсенді кәсіпорындар саны	526	447	399	568	614	1622	1774	1940
Облыстардағы инновациялық белсенділік деңгейі, %	4,8	4,0	4,0	5,2	5,7	7,6	8,0	8,1
Ескерту - [1] әдебиет негізінде құрастырылды.								

Инновациялық белсенді кәсіпорындардың үлесі 2009-2014 жж. 4%-тен 8,0% артты. Инновациялық белсенді кәсіпорындардың жедел өсімі мұнай-наз секторында (с 1,5% до 9%), химия өнеркәсібінде (12,5%-дан 28%), машина жасау саласында (6%-дан 36%), ақпараттық және коммуникациялық технологиялар (5,6%-дан 19%) тіркелді. Сарапшылардың пікірі бойынша, инновациялық белсенді кәсіпорындар саны қолданбалы ғылыми-зерттеу, бағдарламалардың жүзеге асырылуы және арнайы экономикалық аймақтардың құрылуымен байланысты.

2-суретте инновациялық өнімнің ЖІӨ-гі үлесінің инновациялық белсенді кәсіпорындар санының үлесіне қатынасына қатысты өзгеріс динамикасы көрсетілген.

Сурет 2 – 2004-2013жж. инновациялық өнім көлемінің үлесінің ЖІӨ-ге қатынасының инновациялық белсенді кәсіпорындар санына қатынасы

Ескерту - [1] әдебиет негізінде авторлардың құрастыруы.

Сызба инновациялық белсенді кәсіпорындар санының қысқаруы ағымдағы немесе келесі жылдар үшін инновациялық өнім көлемінің азаюына алып келетіндігін айқын көрсеткен. Облыстар бөлінісінде инновациялық белсенді кәсіпорындар Алматы қаласында, Қарағанды және Шығыс Қазақстан облыстарында тіркелген. Осы кезең ішінде аталған облыстарда жоғары инновациялық белсенділік тіркелген.

2009 ж. Қазақстанда «Қазақстанның бизнес періштелері ұлттық желісі» жобасы жұмыс жасай бастады. Отандық бизнес-періштелер үшін басты бағыт Еуропаның 28 елінің жеке инвесторларын біріктіретін Еуропалық жүйеге ену.

Бизнес-періштелер өздерінің жеке қаржыларын қалыптасу кезеңінде (старт-ап) инновациялық жобаларға салатын жеке инвесторлар. Бұл кезең жаңалықтарды жүзеге асырушылар үшін ең тәуекелді кезең болып табылады.

Жалпы Қазақстандағы инновациялық кәсіпкерлік ахуалын жақсарту үшін:

- білікті кадрлар және жұмыс күшін дайындау жүйесін бекіту: кадрларды кәсіби біліктілігі тұрғысынан дайындау және қайта дайындау, кіші бизнес және өзін жұмыспен қамту саласында оқыту;

-инвестициялық үрдістерді басқаруды ұйымдастыруды жақсарту: басқару кадрларының кәсіби біліктілігін бекіту, қоғамдық бақылау үшін биліктің ашықтық дәрежесін көбейту, шенеуніктердің қызметін реттеу деңгейін жоғарылату керек [2].

Қазақстанда заманауи өнеркәсіптік саясаттың негіздері қалыптасты, шикізаттық емес экспортты ұлғайту және шикізаттық емес секторға инвестиция тарту есебінен экономиканы әртараптандыру басталды. Шетелдік тәжірибе көрсеткендей, ғылыми-техникалық әлеует кез-келген мемлекеттің өркендеуінің кепілі. Қазақстан экономикасының инновациялық бағыттылығын арттыруда инновациялық даму саясатын сәтті жүзеге асырып жатқан елдердің тәжірибесін пайдаланудың маңызы зор. Дегенмен, ол тәжірибені елдің экономикалық, ғылыми-техникалық, табиғи-климаттық ерекшеліктеріне қарай таңдаған дұрыс. Дамыған елдердің инновациялық саясатын, негізгі ынталандыру шараларын зерттеп, соған қарай инновациялық үдерістерді жүзеге асыру шараларын тиімді қолдау және ынталандыру жүйесінің қазақстандық үлгісін қалыптастыру тиіс.

ҚР-да инновациялық кәсіпкерліктің даму көрсеткіштерін талдай отырып, төмендегідей қорытынды жасауға болады.

Отандық кәсіпорындардың инновациялық белсенділігі шет елдермен салыстырғанда төмен күйінде сақталып келеді (2013 ж. мәліметтері бойынша (АҚШ-та 50%, Германияда - 79%, Швецияда 60%, Финляндияда 58%, ЕО елдерінде-53%). Бұл өз кезегінде, дайын өнімдер мен технологияларды сатып алуға, ендіруге жеке қаражаттарының жетіспеушілігімен байланысты.

Әдебиеттер:

1. <http://stat.gov.kz/>
2. <http://group-global.org/ru/publication/24274>

БӘСЕКЕЛЕСТІК ОРТАНЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ЖЕКЕШЕЛЕНДІРУ САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Уринбаева Р.М., Кожмахметов З.К.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Астана қ., Қазақстан Республикасы

E-mail: ziko10_58@mail.ru

Нарықтық экономиканың басты ерекшеліктерінің бірі – жеке меншік қатынастары негізінде шаруашылық субъектілердің бәселелестігі болып табылады. Бәсекелестік – тауарларды өндеу, сату және сатып алу үшін нарықтық шаруашылықтың мүшелері арасында неғұрлым жақсы жағдайлар үшін жүргізетін жаруашылық іс-әрекет.

Бәсекелестік экономикалық тұрғыдан ғылыми-техникалық прогрессті стимулдайды, ол өндіріске неғұрлым жетілген технологияларды енгізуге, сонымен қатар ресурстарды неғұрлым рационалды түрде жұмсауға өндірушілерді итермелейді. Ол, бір жағынан, тауар өндірушілердің жаңашылдық бастамаларын шаруашылық-өдірістік іс-әрекетінің жоғары нәтижелерімен ынталандырады; екінші жағынан, өндірістік-шаруашылық саладан белсендігі төмен шаруашылық субъектілерінің кедейленуі мен құлдырауына алып келеді [1].